

Andrzej Chrzanowski, Małgorzata Nesteruk

Konserwacja drewna archeologicznego

Ochrona Zabytków 39/1 (152), 57

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KONSERWACJA DREWNA ARCHEOLOGICZNEGO

W dniach 23–25 stycznia 1985 r. odbyło się w Jabłonie koło Warszawy XIII Sympozjum Ochrony Drewna, zorganizowane przez Komitet Technologii Drewna PAN i Zakład Ochrony Drewna SGGW-AR w Warszawie. W sympozjum wzięło udział około 90 osób reprezentujących wyższe uczelnie: Uniwersytet Warszawski, Akademię Sztuk Pięknych, Akademię Rolniczą w Krakowie i Poznaniu, SGGW-AR w Warszawie, instytut naukowo-badawczy: Instytut Technologii Drewna, Instytut Włókien Naturalnych, Centralny Ośrodek Naukowo-Badawczy Kolejnictwa, Instytut Przemysłu Organicznego, Instytut Badawczy Leśnictwa, PP Pracownia Konserwacji Zabytków w Warszawie oraz liczne instytucje gospodarcze i przemysłowe interesujące się ochroną drewna.

Sympozjum otworzył prof. dr hab. J. Ważny, a krótkie przemówienie powitalne wygłosił doc. dr hab. A. Grzywacz – prorektor SGGW-AR. W czasie obrad wygłoszono i przedyskutowano 177 referatów, dotyczących następujących zagadnień:

- występowania i biologii mikroorganizmów niszczących drewno,
- czynników biotycznych i abiotycznych niszczących drewno,
- środków i metod ochrony drewna,

– problemów konserwacji drewna archeologicznego.

Pracownicy Ośrodka Badań i Konserwacji PP PKZ wygłoszili referat na temat konserwacji drewna archeologicznego pochodzącego z wykopalisk w Pułtusk; autorami referatu byli: T. Ważny, M. Nesteruk i M. Wakulińska. Konserwacji drewna archeologicznego poświęcony był również referat na temat właściwości drewna sosny po 300 latach przebywania w wodzie morskiej. Problem konserwacji drewna archeologicznego był niejednokrotnie przedmiotem dyskusji na odbywających się co dwa lata sympozjach ochrony drewna.

Przedstawiony na XIII Sympozjum referat pt. *Niektóre właściwości drewna archeologicznego z wykopalisk w Pułtusk nasyczonego żywicami sztucznymi* był etapowym podsumowaniem badań i dyskusji, jaka wywiązała się na XI Sympozjum w 1980 r., oraz doraźnym rozwiązaniem zastosowanym przy konserwacji drewnianego grodu w Pułtusk. Zaproponowano w nim do konserwacji mokrego drewna archeologicznego dwa nowe środki: żywicę acetonowo-formaldehidową AF-3, opracowaną w Pracowni Mikrobiologicznej OBiK do zabezpieczania drobnych elementów drewna archeologicznego oraz metodę podwójnej impregnacji z zasto-

sowaniem preparatu PSB jako środka stabilizującego i preparatu wykończeniowego opartego na żywicy epoksydowej, powszechnie stosowanej w Pracowni Badań i Konserwacji Drewna Zabytkowego OBiK do zabezpieczania drewna archeologicznego wielkowymiarowego. Ocenę obydwu metod przeprowadzono na podstawie zmian właściwości fizycznych i mechanicznych drewna: gęstości, skurczu liniowego i objętościowego, higroskopijności, nasiąkliwości, twardości oraz wytrzymałości na ściskanie wzdłuż włókien. Badania wykazały przydatność obu koncepcji do konserwacji drewna o różnym stopniu degradacji. Stwierdzono również konieczność kontynuowania prac nad udoskonaleniem technologii nasycania. Wygłoszony referat spotkał się z dużym zainteresowaniem, pozytywnie oceniono wyniki wstępnych badań dotyczących możliwości wykorzystania metody podwójnej impregnacji do zabezpieczania drewna archeologicznego wielkowymiarowego.

Wszystkie referaty wygłoszone na XIII Sympozjum Ochrony Drewna będą wydrukowane w „Zeszytach Problemowych Postępu Nauk Rolniczych”.

Andrzej Chrzanowski
Małgorzata Nesteruk

INTERDYSCYPLINARNA WSPÓLPRACA SPECJALISTYCZNA W DZIEDZINIE KONSERWACJI ZABYTKÓW

W dniach 29 i 30 kwietnia 1985 r. na Uniwersytecie w Konstantynie odbyło się polsko-algierskie sympozjum naukowe *Problematyka konserwacji i restauracji zabytków oraz interdyscyplinarnej współpracy specjalistycznej*. Organizatorami spotkania były PP Pracownia Konserwacji Zabytków oraz Instytut Architektury, Urbanistyki i Budownictwa Uniwersytetu w Konstantynie. Sympozjum miało charakter szkolenia kadry dydaktycznej i studentów instytutu zainteresowanych problematyką konserwacji zabytków architektury. Fakt, iż konferencja była pierwszym tego rodzaju spotkaniem, rzutował na tematykę i zakres referatów zaproponowanych przez stronę polską i wygłoszonych przez pracowników PKZ. Tematyka referatów dotyczyła zarówno spraw teoretyczno-metodologicznych, jak i wybranych zagadnień konserwatorskich. Celem sympozjum było bowiem wyłączenie zasygnalizowanie wielopłaszczyznowych działań składających się na często bardzo złożony i skomplikowany proces konserwatorski, wymagający współpracy wielu specjalistów z róż-

nych dziedzin wiedzy teoretycznej i praktycznej. Ramy czasowe seminarium ograniczyły zakres prezentacji dorobku naukowo-badawczego i projektowo-realizacyjnego PKZ. W wypowiedziach z konieczności pominięto stronę warsztatową tych specjalności.

Część referatowa objęła następujące wystąpienia:

- Teorie konserwatorskie – krótki rys historyczny od XIX w. do czasów współczesnych, na tle ewolucji pojęcia zabytku (mgr T. Małkowska-Holcerowa);
- Metodologia prac konserwatorskich stosowana w Pracowniach Konserwacji Zabytków oraz badania naukowe jako podstawa do sformułowania wniosków i zaleceń konserwatorskich (autorka jw.);
- Konserwacja ruin zabytków historycznych (mgr inż. arch. J. Burek);
- Konserwacja zabytków architektury (autor jw.);
- Definicja zabytkowego zespołu historycznego w świetle międzynarodowych i narodowych aktów prawnych.

Typy rewaloryzacji i innych interwencji w historycznych zespołach zabytkowych w przeszłości (mgr inż. arch. J. Gontarczyk);

– Kompleksowa rewaloryzacja stosowana obecnie jako rezultat interdyscyplinarnej współpracy różnych specjalistów na przykładach miast polskich dużych, średnich i małych (autor jw.). Seminarium spotkało się z dużym zainteresowaniem, czego wyrazem była liczna frekwencja zarówno podczas referatów, jak i ożywionej dyskusji. Dyskusja często przekraczała ramy tematyki objętej referatami. Poruszała sprawy praktyki konserwatorskiej, tak w odniesieniu do zagadnień poruszonych w referatach, jak i problemów konserwatorskich Algierii. Strona algierska stwierdzając dużą przydatność zorganizowanego sympozjum wyraziła chęć kontynuowania cyklicznych spotkań poświęconych innym sferom zainteresowania konserwatorskiego, połączonych z prezentacją warsztatu naukowo-badawczego i projektowo-realizacyjnego.

Teresa Małkowska-Holcerowa